

Tollbamondás

2022 márciusában jelent meg dr. Mátyás Szabolcs kutató könyve, amelynek címe: Magyar talentumok a Nobel-díj közelében. A kiadványban 18 magyar és magyar származású Nobel-díjasról, illetve 27 Nobel-díjra jelöltről, valamint felterjesztőikről van szó. A könyv megjelenését egy év kutatómunka előzte meg. A legnehezebb feladat a jelöléssel kapcsolatos adatok beszerzése volt. A kötet megjelenését a Pallas Athéné Alapítvány támogatta.

És ez a hír vajon hogyan kapcsolódik versenyünk névadójához? Úgy, hogy Lotz János 1965-ben és 1966-ban is felterjesztette Illyés Gyula háromszoros Kossuth-díjas magyar költőt, író, drámaíró, műfordítót, lapszerkesztőt, a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagját erre a díjra. Sajnos Lotz erőfeszítését nem koronázta siker. Azonban annak ellenére, hogy Illyés nem kapta meg a Nobel-díjat, a legkiválóbb íróink közé tartozik, akinek műveit minden magyar embernek érdemes lenne elolvasni.

Útmutató a tollbamondáshoz

Először olvassuk el végig a szöveget, utána egy teljes mondatot olvassunk fel, majd kisebb egységekben diktáljuk le! A végén újra olvassuk el az egész szöveget!

Írjuk fel a táblára Pallas Athéné nevét!

Mondjuk meg, hogy a 18 és a 27 számmal írandó!

Minden hiba 1 pontot von le a 20 pontos összpontszámból, a vesszőhiba is.

Annyi ideig tart a tollbamondás, amíg minden diák végez.

1. Versenyhelyzet

4/

Sorold fel a jelenlegi versenyszituáció (*országos döntő*) összes résztvevőjét az *eredmény* szempontjából!

zsűri / döntőbizottság**felkészítők****győztesek / helyezettek****nem helyezettek** (*esetleg még: szülők*)

Hasonló jelentésű kifejezések is elfogadhatók.

2. Kik között létrejövő emberi kapcsolatokat feltételeznek az alábbi fogalmak?

6/

A szöveg tartalma alapján dönts a résztvevőkről!

Fogalom	A kapcsolat egyik szereplő/je/i	A másik szereplő vagy szereplők
szolidaritás	győztesek	vesztesek
fővédnök	Simoncsics Péter/Nagy Imre	versenyszervezők, résztvevők (<i>elvileg jó a másik védnök is</i>)
szociálpszichológus (az egyén és a közösség viszonyát vizsgálja)	versenyzők	szülők

3. Igaz vagy hamis az állítás a szöveg tartalmával kapcsolatban?

6/

- a) A verseny minden részt vevő diákja jutalomban részesül a három forduló során. **hamis**
- b) A versenyzők mindegyike lelkesen áll a feladatok elé. **hamis**
- c) Javasolható, hogy a szülők beszélgessenek a versenyzés körülményeiről. **igaz**
- d) A versengés pozitív és negatív hatásokkal is együtt jár. **igaz**
- e) Vannak versenyzők, akik a kudarcukat nehezen dolgozzák fel. **igaz**
- f) A versenyzés a társadalomban mindennapos tanulási folyamat. **igaz**

4. A versengés társadalmi hatásai

4/

Pótold a szövegben a hiányzó szavakat! Figyeld a szófaji szerepre és a jelentésre is!

Ha a felek a verseny **közben/során/alatt** felrúgják a szabályokat, **csalnak** (*mély hangrendű szinonima is jó*),
(*névutó*) (*ige*)

akkor a versengés társadalmi szinten is gyengíti az összetartást. Holott a **tisztességes/korrekt/becsületes**
(*melléknév*)

versengés éppen ellenkező hatást gyakorolna: mind az egyének közötti **kapcsolat/viszony/kontaktus-t**,
még lehet: szolidaritás (*főnév*)

mind a csoporton belüli összetartást erősítheti.

1. Írd a táblázat utolsó oszlopába a helyesen írt forma betűjelét!

12/

A	B	C	
nap, nap után	nap nap után	nap-nap után	B
unos untalan	várva várja	örökkön-örökké	B
gugol	málik	konnektor	C
New York-i	San Francisco-i	Új-Zélandi	A
ELTÉ-n	UNESCO-ban	ENSZ-szel	C
Ko-ssuth	Pál-ffy	Papp-ot	B
Peugeot-t	Shakespeare-i	Goethés	A
balettáncos	jeggyűrű	sakk-kör	C
Erkel Ferenc Díj	oscar-díjas	Lóczy Lajos-émlékérem	C
Duna-folyam	Balaton-tó	Mátra hegység	C
Tas Vezér utca	Tas vezér-utca	Tas vezér utca	C
rabszolga kereskedelem	rabszolga-kereskedelem	rabszolgakereskedelem	B

2. Híres emberek neveit adtuk meg. Javítsd a hibásan írtakat, pipáld ki a jókat!

10/

Kőrösi Csoma Sándor

Damjanich János **PIPA**

Csokonai Vitéz Mihály

Dessewffy Arisztid

Munkácsy Mihály

Eötvös Loránd **PIPA**

Balassi Bálint

Batthyány Lajos

Szent-Györgyi Albert

Apáczai Csere János **PIPA**

3. Döntsd el, hogy a megjelölt helyen kell-e pontot alkalmazni vagy nem (I=igen N=nem)!

13/

2022_ olimpiai bajnokai	N
ÉK_	N
Nemzeti dal c_ vers	I
Ft_	N
10_–12. oldalon	N
4_/a osztály	N
IV_ Béla	I
Magyarország 2022_-ben	N
2022_ évi	I
2022_ tavaszi	I
2022_ tavaszán	N
a 2022_-es felvételi	N
2022_ után	N

4. Az alábbi szavak közül válaszd ki azokat, amelyek A magyar helyesírás szabályai 12. kiadása alapján**helyesek!****10/**

1=az első megoldás a jó

2=a második a jó

X=mindegyik írásmód helyes

advent	ádvent	X
B. ú. é. k.	BÚÉK	2
céhvel	céhhel	X
ésszerűsít	észszerűsít	2
május 1-ji	május 1-jei	X
Mariann-nál	Mariannál	1
e-mail	ímél	X
immúnis	immunis	2
sorban állás	sorbanállás	1
PIN-kód	PIN kód	1

5. Döntsd el, majd jelöld karikázással, hogy igaz (I) vagy hamis-e (H) a szabály!**5/**

a) A többjegyű betűk kettőzött alakjában (vagyis a hosszú kétjegyű mássalhangzók esetében) a megkettőzött betűt mindig két külön betűre bontjuk a betűrendbe soroláskor. **I – H**

b) Azokat az összetett szavakat, amelyeknek a határán három azonos mássalhangzót jelölő betű kerül egymás mellé, kettőzöttre egyszerűsítjük. **I – H**

c) A közterületek nevében a kis kezdőbetűs utca, út, tér... szót és az előtte álló névrészt kötőjellel kapcsoljuk össze. **I – H**

d) A *haza* szavunk igekötőként is szerepelhet. **I – H**

e) A *leg-* felsőfokjelet elválasztáskor úgy kezeljük, mintha összetételi tag lenne, tehát mintha összetett szó egyik tagja lenne. **I – H**

6. Helyes-e az írásjelhasználat az alábbi mondatokban? Igennel (I) vagy nemmel (N) válaszolj! 10/

Tegnap egész nap főztem, mostam, takarítottam, stb.	N
Érzed, milyen jó illata van?	I
Több, mint öt évig éltem külföldön.	N
Bulizni ment, ahelyett hogy tanult volna.	I
Minden szavát elhittem; nem tettem jól.	I
Közös a célunk: megnyerni a mérkőzést.	I
Elviszem a játszótérre, hogy jól érezze magát, és, hogy jól aludjon éjjel.	N
Megvártam a buszt – ami sokat késett –, de így is odaértem időben.	I
Hazamentem, és aludtam egy jót.	I
Fiam ne gondold, hogy nem bízom benned!	N

Összesen: 60 pont**Elért pontszám: _____**